

JAN FREDRIK KINDSTRAND, **Bion of Borysthenes**, A Collection of the Fragments with Introduction and Commentary, Acta Universitatis Upsalien-sis, Studia Graeca Upsaliensia 11, Uppsala 1976, σελ. XXII/310.

Ἡ παροῦσα μελέτη περὶ Βίωνος τοῦ Βορυσθενίτου, ὑποβλήθεισα ὡς ἐναίσιμος διδακτορική διατριβή, σκοπεῖ εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν στοιχείων τοῦ βίου, τῶν σπουδῶν καὶ τῶν ἔργων τοῦ φιλοσόφου καὶ τὸν καθορισμὸν τῆς προσωπικότητός του, τῆς δράσεως, τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐπιδράσεώς του ἐπὶ τοὺς συγχρόνους καὶ τοὺς μεταγενεστέρους.

Βάσιν τῆς ἐρεύνης ἀποτελεῖ 1) ἡ παρὰ Διογένει Λαερτίῳ βιογραφία τοῦ Βίωνος (4. 46—58), 2) Αἱ μαρτυρίαι, T1—T28, κατατεταγμέναι μεθοδικῶς (βίος—φιλολογικὸν ἔργον, γλῶσσα, ὕφος, σχέσις πρὸς ἄλλους φιλοσόφους, γνῶμαι περὶ τῆς διδασκαλίας του) καὶ 3) Τὰ ἀποσπάσματα F1A—F81 κατατεταγμένα καὶ ταῦτα μεθοδικῶς (Βίων πρὸς Ἀντίγονον Γονατᾶν — Περὶ φιλοσοφίας καὶ ἐπιστημῶν — Περὶ ἠθικῶν ἀντιλήψεων — Περὶ θρησκείας καὶ μυθολογίας — Περὶ φιλαργυρίας καὶ πλούτου — Περὶ φθόνου — Περὶ φιλίας καὶ εἰλικρινείας — Περὶ κάλλους καὶ ἔρωτος — Περὶ γήρατος — Περὶ θανάτου — Ἀνέκδοτα).

Τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν κειμένων τούτων ὁ συγγραφεὺς ἐκθέτει πρῶτον μὲν εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν (σελ. 1—100) καὶ κατόπιν εἰς τὰ σχόλια (σελ. 133—298), τὸ τμήμα δηλ. τῆς ἀναλυτικωτέρας παρουσιάσεως τῶν χρηζόντων διασαφήσεως στοιχείων τῶν κειμένων.

Ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ ἐξετάζεται πρῶτον ὁ βίος τοῦ Βίωνος, ἡ πατρὶς, ἡ καταγωγὴ του, ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις τῆς πατρίδος του, ἡ ἀξιοπιστία τῶν εἰδήσεων περὶ τοῦ Βίωνος καὶ ἔπειτα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπιμελοῦς φυλοκρινήσεως τῶν τε παλαιῶν εἰδήσεων καὶ τῶν πορισμάτων τῆς νεωτέρας ἐρεύνης καθορίζεται ὁ πιθανὸς χρόνος τοῦ βίου του, ὁ παιδικὸς του βίος καὶ ἡ παιδείσός του, ἡ μετανάστευσις εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ αἱ ἐκεῖ σπουδαί του εἰς διαφόρους Σχολάς, τὰ ταξίδια του, ἡ διδασκαλία του, αἱ σχέσεις του πρὸς τοὺς συγχρόνους πνευματικῶς ἀνδρας καὶ τὰ ἰσχυρὰ πρόσωπα καὶ ἐλέγχονται αἱ πληροφορίαι καὶ αἱ κρίσεις διὰ τὸν βίον του. Ὁ συγγραφεὺς καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ εὐτελοῦς καταγωγῆς Βίων φοιτήσας εἰς τέσσαρας Ἀθηναϊκὰς Σχολὰς ἀπέβη ἀνὴρ μὲ αὐτοπεποίθησιν, ἀλλὰ καὶ ἐπιθετικὸς, διὸ καὶ ἔσχε πολλοὺς ἐχθροὺς. Μὲ τὴν ἀξίαν του κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν φιλίαν τοῦ Ἀντιγόνου Γονατᾶ καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν εὐμενῆ κρίσιν τοῦ Ἐρατοσθένους. Ἡ διδασκαλία του εἴλκυε τὸν κόσμον, εἶχε δὲ πίστιν εἰς τὴν ἀποστολὴν του καὶ ἦτο φιλόανθρωπος καὶ φίλος τῶν ζώων. Ὅθεν παρὰ τοὺς θρύλους καὶ τὰς ὑπερβολὰς ὁ Βίων φαίνεται ἀνθρωπος ἀξίας καὶ ἰδιαιτέρας σημασίας, αἱ δὲ δυσμενεῖς κρίσεις καὶ αἱ ὑπερβολαὶ ἐλέγχονται ὡς προερχόμεναι ἐξ ἐχθρικῶν κύκλων.

Ὡς πρὸς τὸ φιλολογικὸν ἔργον τοῦ Βίωνος ὁ συγγραφεὺς διασαφεῖ τοὺς ἐν τῇ βιογραφίᾳ του ἀναφερομένους ὄρους ὑπομνήματα, ἀποφθέγματα, διατριβαὶ καὶ τὰς εἰς τοὺς λαϊκοὺς φιλοσόφους ἐπικρατούσας μορφὰς λόγου, διάλογον καὶ διάλεξιν, καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι αἱ ὁμιλίαι τοῦ Βίωνος ἀνῆκον εἰς τὰς διαλέξεις καὶ ὅτι αὗται ἀναγόμεναι εἰς ἠθικὰς ἐννοίας καὶ ἠθικὰ προβλήματα εἶχον χαρακτῆρα προχειρότητος καὶ ἦσαν σύντομοι. Ἡ προέλευσις τοῦ εἶδους τούτου τῆς διδασκαλίας διασαφεῖται ὅτι ἀνήκει εἰς τοὺς παλαιοὺς σοφιστάς, ὑπὸ τὴν ἐπήρεια δὲ τοῦ Σωκρατικοῦ διαλόγου διεμερφώθη εἰς συνδυασμὸν φιλοσοφικοῦ μηνύματος

καὶ ῥητορικῆς διατυπώσεως. Ὅθεν ὁ Βίων διὰ τῆς διατριβῆς, ἦτοι ἐνὸς εἴδους ἰδιομόρφου διαλέξεως, συνεχίζει τὴν ἐπιδεικτικὴν ῥητορίαν τῶν σοφιστῶν, ὡς καὶ ὁ διδάσκαλός του Κράτης καὶ ὁ Διογένης.

Εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ὕφος τοῦ Βίωνος ὁ σ. καταλήγει ὅτι οὐδεμίαν βεβαιότητα δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, διότι οἱ τότε συγγραφεῖς προσήρμοζον πρὸς τὸν ἴδιον λόγον τὴν μορφήν τοῦ λόγου τῶν μνημονευομένων ὑπ' αὐτῶν συγγραφέων. Εἰς τὰ ὑπάρχοντα Ἀποσπάσματα ὑπάρχουν τύποι τῆς Κοινῆς τοῦ ἀρχομένου «Ἑλληνισμοῦ», ἡ δὲ σύνταξις ἦτο καὶ Ἀττικὴ, ἀλλὰ καὶ Ἑλληνιστικὴ. Εἰς τὰς μνείας αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Τέλητος, εἰκαζομένου ὡς παραθέτοντος πιστότερον τοὺς λόγους τοῦ Βίωνος, ὑπάρχουν τύποι Ἑλληνιστικοί. Αἱ χρησιμοποιούμεναι λέξεις ἀνάγονται εἰς τὸν καθημερινὸν βίον καὶ τὰ ἐπαγγέλματα (ἐπίδρασις Σωκρατικῶν καὶ Κυνικῶν), πολλαὶ δὲ εἶναι μετακλασσικαὶ (μετὰ τὸν Ἀριστοτέλη), ἄλλαι νέαι καὶ ἄλλαι μὲ νέαν σημασίαν. Τὸ λεξιλόγιόν του καίτοι εἶναι λαϊκόν, ἐν τούτοις φέρει τὸν προσωπικὸν του δημιουργικὸν χαρακτήρα.

Τὸ ὕφος του εἶναι ζωηρὸν μὲ προσωποποιήσεις ἀψύχων, μὲ χρῆσιν ῥητορικῶν σχημάτων καὶ τρόπων καὶ μὲ μνείας ποιητικῆς, ἰδίᾳ τοῦ Ὀμήρου, Εὐριπίδου, ἀλλὰ καὶ Ἡσιόδου καὶ Θεόγνιδος καὶ ἄλλων ἀνωνύμως. Μνεῖαι γίνονται καὶ πεζογράφων ἀνωνύμως ἀλλὰ καὶ σοφῶν, ὧν οἱ λόγοι προβάλλονται ὡς ὑποδείγματα βίου διὰ τὴν λαϊκὴν φιλοσοφίαν. Ἰενικῶς λόγῳ τῆς ἀποσπασματικότητος τῶν ἔργων τοῦ Βίωνος ἀποβαίνει δυσχερὴς ὁ καθορισμὸς τοῦ ὕφους αὐτοῦ. Ἐκ τῶν γνησίων ἀποσπασμάτων του φαίνεται ὅτι τοῦτο φέρει ἐπίδρασιν Ἀττικὴν ὑπὸ τὴν Ἑλληνιστικὴν τῆς ἐξέλιξις καὶ ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ αισθητικῆς ἀντιλήψεως. Καθὼς τὸ ὕφος του ἦτο λίαν ῥητορικόν, μὲ πολλὴν τέχνην τοῦ λόγου, ἀσφαλῶς θὰ παρῆγεν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἀκροατὰς καὶ θὰ συνεκίνηει τοὺς μεμυημένους θέλων συγχρόνως καὶ τοὺς ἀμυήτους τοῦ πλήθους.

Ἐξετάζων ὁ σ. τὸ πόθεν ὁ Βίων διεμόρφωσε τὸ ὕφος του, παρατηρεῖ ὅτι ἡ πρώτη μόρφωσις τοῦ Βίωνος εἰς τὴν πατρίδα του Ὀλβίαν ὑπῆρξε ῥητορικὴ, τὴν ῥητορικὴν ὅμως ἐχρησιμοποιοῦν καὶ οἱ Κυνικοὶ παρ' οἷς ἐφοίτησεν. Ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ ὕφους τοῦ Βίωνος πρὸς τὸ τοῦ Δημοσθένους ὁ σ. εὐρίσκει ὅτι ὁ Βίων χρησιμοποιεῖ τοὺς ῥητορικοὺς τρόπους τοῦ Δημοσθένους, ἀλλὰ πλέον ἐντόνους, συγκεντρωμένους καὶ χρησιμοποιουμένους εἰς θέματα ἀπλούστερα, ὥστε τὸ ὕφος του νὰ ἔχη ἴδια χαρακτηριστικὰ. Καὶ συγγενεὺς μὲν τὸ ὕφος του πρὸς τὸ Ἀσιανικόν (Δημητρίος Φαληρεὺς, Ἡγησίας) ὡς πρὸς τὸ σύντομον καὶ τὸ παιγνιδῶδες τῶν φράσεων, δὲν φαίνεται ὅμως νὰ ἔχη ἐπηρεασθῆ ἐξ αὐτοῦ. Μᾶλλον τὸ Βιώνειον ὕφος ἔχει ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴν Σωκρατικὴν παράδοσιν (εἰρωνεία, ἀστειότης, μεῖζις σοβαροῦ καὶ ἀστείου, ἀσχολία περὶ θέματα ἐπαγγελμάτων) ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν Κυνικὴν τέχνην τοῦ λόγου καὶ παρρησίαν. Τὸ ὕφος του συνεδύαζε σοβαρὸν σκοπὸν καὶ ἀστείαν μορφήν, σατυρικὸν πνεῦμα καὶ ῥητορικὴν χρῆσιν (ὡς τὸ ὕφος τῶν Κυνικῶν τὸ ἐκπλήττον τοὺς ἀκροατὰς μὲ τὴν παρρησίαν καὶ τὴν εὐθυρρημοσύνην), τὸ εὐχαρι καὶ τὸ γελοῖον, τὸ σαῖνον ἅμα καὶ δάκνον. Ἐπίδρασιν ἔσχεν ἐπίσης ὁ Βίων καὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας καμωδίας (μέσω τῶν Κυνικῶν) καὶ ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ Θεοφράστου. Γενικῶς ὅμως τὸ ὕφος τοῦ Βίωνος φέρει τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Κυνικῆς λογοτεχνίας. Τοῦτο ἤδη εἰς τοὺς συγχρόνους του συνήνησεν ἐπικριτὰς, τῶν ὁποίων ἀπήχησιν ἀποτελοῦν αἱ παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ δυσμενεῖς κρίσεις. Ὁ σ. ἀναλύων τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὸ θέμα στοιχεῖα συμπεραίνει ὅτι ἡ πηγὴ τῶν ἐπικρίσεων εὐρίσκειται εἰς τὴν Περιπατητικὴν Σχολὴν καὶ ἰδίᾳ τὸν Θεόφραστον, ἄλλας ἀντιλήψεις ἔχοντα περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν φιλοσοφικῶν θεμάτων ἀπὸ τὸν Βίωνα (φαίνεται γὰρ ἀπρεπὲς σπουδάζοντα τοῖς πράγμασι τοῖς ὀνόμασι παίζειν καὶ τὸ πάθος τῇ λέξει περιαιρεῖν· ἐκλύει γὰρ τὸν ἀκροατὴν).

Τί ἀκριβῶς ἦτο ὁ Βίων; ῥήτωρ, σοφιστὴς ἢ φιλόσοφος; Καὶ ἂν ἦτο φιλόσοφος,

ποῖαι ἦσαν αἱ θέσεις του; Πρὸς ἀποσαφήνισιν τοῦ θέματος τούτου ὁ σ. παρακολουθεῖ τὸν Βίων εἰς τὴν φοιτητὴν του παρὰ ταῖς διαφόρους Σχολαῖς τῶν Ἀθηναίων. Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τί ἐκάστη ἐδίδασκε, θά φανῇ τί ὁ Βίων παρέλαβε. Καὶ ἐκ τοῦ τί ἐκήρυξε, θά φανῇ ἂν ἦτο ὁπαδὸς Σχολῆς τινος, ἢ ἦτο ἐκλεκτικὸς ἢ παρέμεινε ῥήτωρ.

Ὁ σ. διαπιστώνει ὅτι ὁ Βίων παρέλαβε ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι αὐτάρκης πρὸς εὐδαιμονίαν, πρᾶγμα ποῦ διηκούλυε τὴν μετάβασιν του εἰς τοὺς Κυνικούς. Οἱ κυνικοὶ ἐφήρμοζον τὴν ἰδέαν ταύτην ὡς τρόπον ζωῆς μᾶλλον ἢ διδασκαλίαν, κηρύττοντες δὲ τὸ κατὰ φύσιν ζῆν καὶ καταπολεμοῦντες τὴν ἡδονήν, τὰ χρήματα καὶ τὴν δόξαν ἐφθانون εἰς ἀκρότητα καὶ εἰς ἀντίφασιν, διὸ καὶ τὸ δόγμα των ᾧδήγει εἰς μέριμναν δι' ἑαυτὸν καὶ ἀδιαφορίαν διὰ τοὺς ἄλλους. Κατὰ τὸν σ. ὁ Βίων ἐκήρυξε προσαρμογὴν πρὸς τὰ πράγματα καὶ βραλιστικὴν ἀντίληψιν, οὗτω δὲ μετεμόρωσεν ἐλαφρῶς τὸ Κυνικὸν μήνυμα χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ τὸ περιεχόμενον του. Τὰς ἀκρότητας τῶν Κυνικῶν (Διογένης) τὰς ἀποφεύγουν ἤδη καὶ ὁ Ἀντισθένης καὶ ὁ Κράτης, ὁ δὲ Βίων ἔμεινε πιστὸς εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Κυνικῶν τὸ σύμφωνον πρὸς τὸν εὐδαιμονιστικὸν ἀσκητισμὸν τῶν Σωκρατικῶν. Ἐκ τῆς Κυρηναϊκῆς Σχολῆς δὲν φαίνεται σαφῶς ποῖαν ἐπίδρασιν ὑπέστη ὁ Βίων, δεδομένου ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς συγγενεύουν μὲ τὰς τῶν Κυνικῶν, ἐπηρεάσθη ὅμως ἀπὸ τὸν τρόπον τοῦ βίου των καὶ τὸν κοσμοπολιτισμὸν των, ὁ ὁποῖος ἦτο οἶος καὶ ὁ τῶν Κυνικῶν, κατὰ προσαρμογὴν του δὲ πρὸς τὴν πραγματικότητα ὁ Βίων ἀπέφυγε τὴν ἐπαιτείαν, δὲν περιεφρόνει τὰ χρήματα καὶ ἐπεδίωξε τὰς σχέσεις πρὸς ἐξέχοντα πρόσωπα. Τέλος ἐκ τῆς Περιπατητικῆς Σχολῆς χωρὶς νὰ εἶναι σαφῆς ἡ ἐπίδρασις τῆς φαίνεται ὅτι ὁ Βίων ἐνισχύθη εἰς τὰς ἰδέας του καὶ εἰς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι, δεδομένου ὅτι ὁ Θεόφραστος μέτρον ἐθεώρει τὴν φύσιν καὶ σκοπὸν τὴν εὐδαιμονίαν, ἦτο ἀνεκτικὸς εἰς τὰ τῆς ἡδονῆς καὶ τοῦ πλούτου καὶ μὲ τοὺς τύπους τῶν χαρακτήρων του ἐνεφάνισεν ὕφος ἀστεῖον καὶ σατυρικὸν καὶ ὀρισμοὺς ἐπιγραμματικούς καὶ συντόμους.

Ἐκ τῆς ἐπισκοπήσεως τῶν ἐπιδράσεων, ἃς ἠδύνατο νὰ ὑποστῇ ἐκ τῶν Σχολῶν, εἰς ἃς ὁ Βίων ἐφοίτησεν, ὁ σ. συνάγει ὅτι ὁ Βίων δὲν εἶναι οὔτε σοφιστῆς οὔτε ῥήτωρ, ἀλλὰ φιλόσοφος καὶ μάλιστα ἠθικὸς φιλόσοφος. Ὡς βάσιν τῆς ἠθικῆς προϋποθέτει δι' ὅσων ἀρνητικῶν λέγει τὴν ἀληθῆ γνῶσιν καὶ ὡς τέλος αὐτῆς, τὸ ὑφ' ὀλοκλήρου τῆς Σωκρατικῆς Σχολῆς ἐπιδιωκόμενον, τὴν εὐδαιμονίαν, ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ κατὰ φύσιν ζῆν, τῆς αὐταρκείας καὶ τῆς ἀπαθείας.

Ὁ χαρακτήρ τῆς ἠθικῆς τοῦ Βίωνος δὲν εἶναι κοινωνικὸς, ἀλλὰ ἀτομικὸς. Δὲν ἀντιμετωπίζεται ἡ συμπεριφορὰ πρὸς τὴν οἰκογένειαν, τοὺς φίλους, τοὺς γείτονας, ἀλλὰ ζητεῖται ἀπλῶς νὰ βοηθηθῇ ὁ συνάνθρωπος νὰ γίνῃ εὐτυχῆς μὲ ἐλευθερίαν, ἀνεξαρτησίαν, ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν παθῶν, μὲ ἡρεμίαν καὶ ἀταραξίαν. Δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἀνεπιφυλάκτως ὡς Κυνικὸς φιλόσοφος. Ἡ διδασκαλία του ἔχει καὶ σκεπτικὰ τινα σημεῖα (κάθε πρᾶγμα ἔχει δύο ὄψεις). Ὁ σ. πιστεύει ὅτι μεταξὺ τοῦ δόγματος τοῦ Βίωνος καὶ τοῦ βίου του δὲν ὑπάρχει ἀντίφασις, ἐὰν βασισιθῶμεν εἰς τὰς πληροφορίας τῶν Ἀποσπασμάτων. Αἱ πληροφορίες περὶ τοῦ ἀντιθέτου ἐκ τῶν βιογραφικῶν στοιχείων δὲν εἶναι ἀξιόπιστοι, ὡς προερχόμενοι ἐκ κακεντρεχῶν καὶ κακογλώσσων κύκλων.

Ὡς πρὸς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Βίωνος ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι οὗτος δὲν ἐδημιούργησεν ἰδίαν σχολὴν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ κήρυγμά του ἦτο ἀρνητικόν, εἶναι δὲ χαρακτηριστικὴ ἢ βιογραφικὴ πληροφορία ὅτι οὐδεὶς μαθητῆς αὐτοῦ ἐπιγράφεται τοσοῦτων αὐτῶ σχολασάντων. Μνημονεύεται ζηλωτῆς τις αὐτοῦ καὶ οὗτος εἶναι κατὰ τὴν ἐξακριβωσιν τοῦ σ. Ἀρίστων ὁ Χίος καὶ οὐχὶ Ἀρίστων ὁ Κεῖος. Σπουδαιότερα πηγὴ τῶν Ἀποσπασμάτων του εἶναι ὁ Τέλης, ὅστις κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ σ. φαίνεται καλῶς ἀποδίδων τὴν ἔκφρασιν τοῦ Βίωνος ἰσόρροπον, ἀποφθεγματικὴν,

σύντομον καὶ μὲ ῥητορικὸν τρόπον. Αἱ ἐπιδράσεις ἐπὶ μεταγενεστέρους συγγραφεῖς εἶναι ὑποθετικά, καὶ μόνον διὰ τὸν Φίλιωνα, Πλούταρχον, Ὀράτιον καὶ Σενέκαν. Αἱ ἰδέαι τοῦ ὡς κυνικαὶ δὲν ἀφίνουσι περιθώρια ἀνακαλύψεως ἰδίων ἰχνῶν. Καὶ ἡ ἐπίδρασις τοῦ ὕφους τοῦ μετὰ τοὺς πρωτοτύπους συνδυασμοὺς εἶναι δυσδιάγνωστος. Τὰ ἔργα τοῦ ἀνεγινώσκοντο καὶ ἐμνημονεύοντο ὄχι διὰ τὰς τυχόν βαθεΐας ἐννοίας, ἀλλὰ διὰ τὰ εὐαπομνημόνευτα ἀποφθέγματα καὶ ἀνέκδοτα μὲ τὰς κτυπητὰς ἐκφράσεις καὶ τὰς παρομοιώσεις. Ἀπὸ τοῦ 200 μ. Χ. καὶ ἐξῆς δὲν φαίνεται νὰ γίνεταί γνωστὸς ἐξ ἀναγνώσεως τῶν ἔργων τοῦ, ἀλλὰ ἐκ τῶν Ἀνθολογιῶν καὶ συλλογῶν ἀποφθεγμάτων.

Εἰς τὸ ἐκτεταμένον τμήμα τῶν Σχολίων (σελ. 133—298) διευκρινίζει ὁ σ. γλωσσικῶς καὶ πραγματολογικῶς ὅλα τὰ στοιχεῖα τῶν κειμένων τῶν σελ. 101—132, ὅσα παρουσιάζουσι ἐνδιαφέρον διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας των. Τὸ ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι εἰς ἕκαστον λῆμμα ὁ σ. ἀνατρέχει κατὰ σύστημα εἰς πάσας τὰς ἀρχαίας πηγὰς, εἰς τοὺς νεωτέρους ἐρευνητὰς καὶ πολλὰκις καὶ εἰς κριτικὰ σημεῖωματα ἐπὶ τῶν δημοσιευμάτων τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν. Ἡ διερεύνησις εἶναι πράγματι ἐξαντλητικὴ καὶ πλήρης, χωρὶς νὰ μείνη ἄνευ ἐπισκοπῆσεως κάθε δυνατῆ ἐκδοχῆ. Ὁ σ. ἤμπορεῖ νὰ καυχῆθῃ ὅτι «ἀμάρτυρον οὐδὲν ἀείδει». Τὸ βιβλίον περιλαμβάνει εἰς τὰς σελ. XI—XII ἐκτεταμένην βιβλιογραφίαν μὲ κατάλογον τῶν συλλογῶν τῶν Ἀποσπασμάτων, ἄλλων ἀξιοσημειώτων σχετικῶν συλλογῶν καὶ κατάλογον βιβλίων καὶ ἄρθρων σχετικῶν πρὸς τὸν Βίωνα, εἰς τὰς σελ. 299—300 πίνακα ἀντιστοιχίας τῆς ἀριθμώσεως τῶν Ἀποσπασμάτων τῆς συλλογῆς Mullach καὶ τῆς συλλογῆς Kindstrand, εἰς τὰς σελ. 301—305 πίνακας τῶν πηγῶν καὶ εἰς τὰς σελ. 306—310 πίνακα λέξεων ἀπαντωσῶν εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν καὶ τὰ Σχόλια. Σημειωτέον ὅτι ἐνῶ τὰ Ἀποσπ. τῆς συλλογῆς Mullach ἀνέρχονται εἰς 52, τῆς Συλλογῆς Kindstrand ἀνέρχονται εἰς 81. Ἀπέκτησα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἰργάσθη μὲ ἐπιμέλειαν καὶ σύστημα νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὰς μαρτυρίας καὶ τὰ Ἀποσπάσματα μαζὶ μὲ τὴν βιογραφίαν, νὰ τὰ διερευνήσῃ καὶ νὰ τὰ διαφωτίσῃ μὲ σύγκρισιν ὅλων τῶν ἀντιλήψεων, παλαιότερων καὶ νεωτέρων καὶ μὲ κρίσιν θεμελιωμένην καὶ ἀσφαλῆ νὰ μᾶς δώσῃ εὐτόχους ἐκδοχὰς καὶ ἐρμηνείας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δοθῇ σαφὴς ἡ εἰκὼν τοῦ Βίωνος ὡς ἀτόμου καὶ ὡς φιλοσόφου, τῆς δράσεως, τῶν ἔργων τοῦ καὶ τῆς ἐπιδράσεώς του εἰς τοὺς συγχρόνους τοῦ καὶ τοὺς νεωτέρους.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

R. D. DAWE, **Sophocles Tragoediae**. Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana, Leipzig 1975. Tom. I: *Ajax, Electra, Oedipus Rex*.

Εἰς τὸ Cambridge τὸ 1923 ἐτελείωνε τὴν ἐκδοσιν τῶν τραγωδιῶν τοῦ Σοφοκλέους ὁ A. C. Pearson διὰ τὴν σειρὰν τῆς Ὀξφόρδης. Εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ἡμισυν ἀκριβῶς αἰῶνα ὕστερα, ἐτελείωνε τὴν ἐκδοσιν τοῦ πρώτου τόμου τῶν τραγωδιῶν τοῦ Σοφοκλέους ὁ R. D. Dawe διὰ τὴν σειρὰν τῆς βιβλιοθήκης Teubner. Ἔτσι ἡ μοῖρα ἠθέλησε νὰ ἐνώσῃ δύο κλασσικὰς ἐκδόσεις μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, ἀλλὰ ἀπὸ διαφορετικῶν Ἑλληνιστῆν.

Εἰς τὸν τόμον αὐτὸν ὁ Dawe ἐξέδωκε τὴν ὀνομαζομένην «Βυζαντινὴν» τριάδα